
Вплив судової системи на суспільство

Київ, 1 жовтня 2015
Берт Маан

Вступ

- Експерт/консультант судових організацій, в тому числі консультант з цивільного та цивільно-процесуального права Ради Європи та інших організацій з 1993 року і до цього часу.
- Суддя Апеляційного суду Амстердама (2007-2014)
- Голова районного суду Цволле-Лелістад (1992-2006)
- Суддя та заступник голови суду районного суду Бреди (1976-1992)

ОГЛЯД

- Досвід
- Наукові публікації
- Відповідні елементи
- Роль у суспільстві
- Тенденції
- Висновки

Реальні ситуації

- Зустріч на рейсі KLM до Києва
- Член правління ING Bank

Довіра до інституцій

- Банки – чи платитимуть клієнти?
- Страхова компанія – чи виконає зобов'язання?
- Уряд – поважає та захищає власність?
- Громадяни – сумлінні працівники?

Роль судової системи

- “Надавач послуг”
- Очікування – визначити якість
- Звіт від 1972 року “Прогнози щодо майбутнього судової системи”
- Від потужної державної інституції до служіння інтересам суспільства.

Наукові публікації

- Вплив дослідження на:
- Інвестиційний клімат:
 - Визначається тим, наскільки
 - Судова система служить суспільству та його законним інтересам

“Цивілізація; Захід та весь інший світ”

- 2012, Ніл Фергюсон (Гарвард)
- Здатність до конкуренції та лідерства
- Ідеї, що стимулюють розвиток

Сім ідей, що стимулюють розвиток

- 1) Конкуренція у політиці та економіці
- 2) Інвестиції в науку та використання її досягнень
- 3) Верховенство права
- 4) Доступність та можливість одержання медичних послуг
- 5) Розвиток суспільного споживання
- 6) Етика праці
- 7) Стабільні макроекономічні умови

Потенційні наслідки

- Відсутність монополій (в економіці та політиці)
- Використання наукових досягнень та розробок
- Етика: наполеглива праця, економія, здатність накопичувати капітал

Верховенство права

■ Захист:

- Права власності
- Договірних зобов'язань та прав

(за Віджерсом - “економічне значення судової системи Нідерландів” 2014 -

Джеймс Робінсон – Гарвард, Чикаго:

- виключно важливе для економічного зростання США у 19 столітті –
- інституційна мережа – не потрібно хвилюватися про власність та контракти)

Всесвітній економічний форум

- Глобальний звіт про конкурентоздатність 2014-2015
- Дванадцять опор конкурентоздатності
 - “ .. Всі ці фактори важливі для конкуренції та зростання,
 - Вони не виключають один одного —
 - Два чи більше з них можуть одночасно справляти суттєвий вплив

Дванадцять опор

1. Інституції
2. Інфраструктура
3. Макроекономічне середовище
4. Охорона здоров'я та початкова освіта
5. Вища освіта та навчання
6. Ефективність ринку товарів

Дванадцять опор – продовж.

7. Ефективність ринку праці
8. Ефективність фінансового ринку
9. Технологічний розвиток
10. Обсяг ринку
11. Розвинута структура та культура бізнесу
12. Інновації

Роль судової системи

- Є частиною наступних компонентів “Дванадцяти опор”:
 - Інституції
 - Інфраструктура
 - Ефективність ринку праці
 - Ефективність фінансових ринків
 - Інновації

Інституції - цитати

- *Якість інституцій має суттєвий вплив на конкурентоздатність та зростання.*
- *Впливає на інвестиційні рішення...відіграє важливу роль у способі розподілу суспільних благ...*
- *..власники землі, акцій компаній чи інтелектуальної власності не бажатимуть інвестувати, якщо не відчуватимуть, що їхню власність захищено*

Інституції – цитати – продовж.

- *Ставлення уряду... також надзвичайно важливе:*
- *Панування бюрократії, надмірна регуляція, корупція, нечесне виконання державних контрактів, відсутність прозорості та здатності виправдати довіру, нездатність надати відповідні послуги...*
- *Політична залежність судової системи*

Ринок праці - цитати

- *”Отже, ринок праці має бути достатньо гнучким, щоб швидко та недорого переорієнтовувати робочу силу з однієї сфери в іншу та витримувати коливання затрат без серйозних соціальних наслідків”*

Проміжний висновок

- Серед інших елементів,
- Верховенство права та функціонуюча судова система є невід'ємними компонентами здорової економіки
- Але тільки в поєднанні з іншими факторами (демократія, освіта, охорона здоров'я та ін.)

Вплив на судову систему держави

- Три гілки влади;
 - Законодавча
 - Виконавча
 - Судова

Розподіл/баланс

- Немає чіткого розподілу повноважень
 - Впливають одна на одну
- Належний баланс повноважень

Додатковий аргумент

- Законодавство як засіб сприяння інвестиціям:
 - Податкове законодавство – стабільна система
 - Законодавство про комерційні компанії

Відносини

- Суспільство – система стримувань та противаг
- “Згори донизу” і “знизу вгору”
- Контроль “згори”? Ні, взаємна довіра!
- Розвиток та добробут громадян

Легітимізація влади

- Волевиявлення народу
- Держава служить громадянам
- Судова система служить громадянам – захищає їх

Наслідки

- Судова система втручається в суттєві інтереси
 - Уряду
 - Впливових людей
 - Великих компаній

Важливо

- Спосіб, у який судова система виконує свою роль
 - Чесність
 - Якість – організація, людські ресурси
 - Пояснення (обґрунтування)
 - Послідовність/правова визначеність
 - Прозорість
 - Ставлення – більшою мірою здатність переконувати, ніж наказувати
 - Швидкість – за потреби

Швидке втручання

- Дзвінок адміністративному управляючому при банкрутстві компанії
 - Практика судової заборони
- Обшук суден
 - Юристи, що представляють сторони, судовий виконавець, суд

Актуальність

- захист власності
- Розгляд справ, що регулюються сімейним правом – добробут людей
- Трудові спори
- Орендні спори
- “дрібні правопорушення”

Орієнтація на вирішення проблем

- Врегулювання справ
- Медіація
- Запобігання
 - Раннє втручання – поліція, прокурор, адвокат, адміністрація

Партнери – юристи/адвокати

- Взаємовідносини між судом та адвокатурою;
 - Чого судді очікують від адвокатів?
 - Чого адвокати очікують від суддів?

Етика/кодекс поведінки адвокатів

- Обов'язок чесно консультиувати клієнтів (“ми виграємо справу!”)
- Обов'язок намагатися врегулювати справу
- Профілактична діяльність адвокатів?
- Судовий позов – виняток, врегулювання – правило?
- Система гонорарів адвокатів?

Організація роботи судової системи

- Доступність
- Розвиток ІТ-технологій:
 - Електронний розгляд позовів;
 - Безпаперові суди

Довіра

- Виконання законодавства
 - Організація
- Кримінальне
- Цивільне
 - Приклад СЛІВ (Центральна агенція зі збору штрафів) - Нідерланди

Судова система та бюджет

- Д-р. Б. Дж. К. (Бен) ван Вельтховен (2005)
- “Економічне зростання та інституційний контекст”

“інституційний контекст має значний та важливий вплив на темпи економічного зростання.”

Актуальні завдання судової системи

- *“Реальний захист права приватної власності та функціонування судової системи*
- *Краще пояснює різницю між темпами зростання у різних країнах, ніж відмінність правових традицій”*

Висновок 9

- *Будь-яка ініціатива, що намагається зміцнити судову інфраструктуру з метою сприяння економічному зростанню, повинна починати із забезпечення реального захисту права приватної власності від порушення третіми особами чи державою, та*
- *З належного функціонування судової системи*

Висновок 12

- “Узагальнення наявних результатів досліджень показує:
 - Додаткове зростання приблизно на чверть відсотка на один пункт індексу.
 - Той факт, що судова інфраструктура в Нідерландах функціонує краще, ніж в інших країнах, в середньому підвищує економічне зростання на 0,8%.

Іншими словами,

- Судова система —
 - Не сфера витрат,
 - А фактор зростання!

Тенденції

■ Щодо

- Концентрації судів
- Покращення якості - спеціалізації
- Інтеграція – всі відділи в одному суді
- Менше судів, але більше приміщень для роботи з громадянами/приймалень
- Більша та краща судова підтримка
- Профілактичні заходи
- Медіація та врегулювання
- Електронний розгляд позовів

Підсумки

- Для суспільства загалом – судова система сприяє відчуттю безпеки та захищеності
- Для влади – судова система забезпечує умови належного функціонування демократії
- Для економіки – судова система є фактором зростання, що створює безпечні умови, необхідні для економічного розвитку.
- Судова система служить суспільству!

Зауваження?

- Питання?
- Дякую за увагу!